

ПЕРЕДОВА МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ КРАУДСОРСИНГУ В РЕГУЛЮВАННІ ОБЛІКУ

Успадкувавши систему регулювання обліку ще з часів «розвинутого соціалізму», внівши лише деякі косметичні нововведення у дусі часу, Україна на сьогодні, як вважається, уже більше 15 років як реформує облік (якщо брати точкою відліку 1999 рік). На сьогодні уже адаптовано МСФЗ шляхом перенесення більшості їх положень у П(С)БО, а пізніше і НП(С)БО, з 2012 року деяким видам компаній навіть законодавчо приписано використання МСФЗ напряду. Однак, дещо важливе залишається поза увагою, а саме той факт, що регулюючи складання фінансової звітності за МСФЗ, система регулювання обліку в Україні іще досі залишається такою, що була призначена для регулювання обліку в умовах командно-адміністративної економіки. Підхід зверху-вниз без врахування, власне, думки тих, хто щодня повинен використовувати це регулювання, відсутність відкритості при регулюванні, кулуарні рішення, які часто є сюрпризом для більшості бухгалтерів і компаній, базування на знаннях чиновників без врахування приватної експертизи не є тим, що відповідало б МСФЗ. Залишаючи за увагою необхідність введення незалежного регулятора, його структуру, фінансування та інші аспекти, в цьому дописі ми лише зосередимося на одному аспекті, а саме – врахування думки, знань та експертизи якомога більшості кількості людей при регулюванні. Ми вважаємо, що елітарний підхід на сьогодні уже віджив своє і має поступитися місцем егалітарному – часи, коли купка людей видає приписи величезній кількості інших зацікавлених сторін без врахування їх думки мають відійти в небуття і поступитися місцем системі, де кожна зацікавлена особа має право висловити свою думку (це, щоправда, не є гарантією її врахування), де усі

зацікавлені сторони будуть «переживати» регулювання в реальному часі, а не будуть застатими зненацька черговою вимогою.

Краудсорсинг (від англ. *crowd* – натовп, *sourcing* – використання ресурсів) полягає в залученні до ухвалення рішень широкого кола осіб для використання їх знань, досвіду, творчих здібностей. Краудсорсинг широко використовується у світі саме у регулюванні обліку. Так, Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі РМСБО) видавник МСФЗ, які вимагаються або дозволяються до використання у більше, ніж 120 країнах світу застосовує процес консультацій із усіма зацікавленими сторонами в процесі розробки стандартів. Рада зі стандартів бухгалтерського обліку США, видавник стандартів обліку в США застосовує схожу систему ще із кінця 1970-х років.

В нас ще існує упередження, що деякі окремі особи можуть бути розумнішими за натовп, однак, як показують численні дослідження та експерименти, натовп, як правило, значно розумніший за кожну окрему особу, якщо тільки виконуються певні вимоги. Так, книга Джеймса Суровіцкі «Мудрість натовпу» (*The Wisdom of Crowds*) [1] просто наповнена прикладами із реального життя, коли натовп розумніший, ніж окремі особи. Однак, щоб дістати мудрий натовп необхідні чотири передумови: 1) різноманітність думок (кожна особа повинна мати деяку особисту інформацію) 2) незалежність (думки людей не визначаються думками людей, що перебувають поряд із ними); 3) децентралізація (люди мають можливість спеціалізуватися та спиратися на місцеві знання); 4) агрегація думок (існує деякий механізм для перетворення приватних суджень в колективні рішення) [1,с.10].

Якщо перенести ці вимоги у сферу регулювання обліку, то механізмом агрегації думок існує належна правова процедура ухвалення стандартів. Так, належна правова процедура РМСБО передбачає кілька етапів, на яких збираються думки, зауваження, пропозиції усіх зацікавлених сторін. Наприклад, публікація документів для обговорення для складних проектів. РМСБО відводить щонайменше 120 днів для збирання відгуків на документи для обговорення у формі коментарів на проект для обговорення. Більше того,

усі відгуки у формі коментарів розміщують на сайті РМСБО. Також для складаних проектів РМСБО створює консультативну групу. Іще один момент – усі засідання РМСБО відкриті для публіки у режимі реального часу, або у вигляді фізичної присутності (участь у засідання вільна за умови реєстрації), або у вигляді віртуальної присутності (подкасти засідань вивішуються на сайті, разом із коротким резюме обговорення). Проект самого стандарту так само проходить процедуру консультування у формі коментарів, проведення круглих сторін в усіх географічних регіонах земної кулі (Азія/Океанія, Європа, Північна Америка, Південна Америка, Африка). Пропозиції до проекту стандарту так само збираються протягом тривалого часу. Таким чином, через таку належну правову процедури створення стандартів відбувається агрегація думок усіх зацікавлених сторін, тобто відбувається регулювання на основі компромісу, а не на основі консенсусу. Зацікавлені сторони, як правило, представляють усіх їх групи, користувачі, укладачі, регулятори, науковці, аудитори і т.д., що дає різноманітність думок і представляють усіх куточки земної кулі (децентралізація). Такий підхід також дозволяє залучити приватну експертизу, адже експертиза (глибокі спеціалізовані знання) набувається у приватному секторі.

Отже, вважаємо, що елітарний підхід на сьогодні уже віджив своє і має поступитися місцем егалітарному – часи, коли купка людей видає приписи величезній кількості інших зацікавлених сторін без врахування їх думки мають відійти в небуття і поступитися місцем системі, де кожна зацікавлена особа має право висловити свою думку у процесі краудсорсингу. При цьому видумувати Україні уже не має чого, адже належна правова процедура створення МСФЗ від РМСБО вважається взірцем залучення приватної експертизи, знань і вмінь у такому складному процесі, як створення стандартів обліку і фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Surowiecki James (2005) *The Wisdom of Crowds*. New York: Anchor Books